आरुह्यैरावणं शक्रस्त्रैलोक्यमनुसंयवौ । स कदाचित् समुद्रान्ते कस्मिंश्चिद्गिरिगह्वरे ।
बलिं वैरोचनिं वज्री ददर्शोपससर्प च । तमैरावतमूर्द्धस्थं प्रेक्ष्य देवगणैर्वृतं ।
सुरेन्द्रमिन्द्रं दैत्येन्द्रो न शुशोच न विव्यथे । दृष्ट्वा तमविकारस्थं तिष्ठन्तं निर्भयं बलिं ।
अधिरूढो द्विपश्रेष्ठमित्युवाच शतक्रतुः । दैत्य न व्यथसे शौर्य्यादथ वा वृद्धसेवया । ८२१
तपसा भावितत्वाद्वा सर्व्वथैतत् सुदुष्करं । शत्रुभिर्वशमानीतो हीनः स्थानादनुत्तमात् ।
वैरोचने किमाश्रित्य शोचितव्ये न शोचसि । श्रैष्ठ्यं प्राप्य स्वजातीनां महाभोगाननुत्तमान् ।
हृतस्वरत्नराज्यस्त्वं ब्रूहि कस्मान्न शोचसि । ईश्वरो हि पुरा भूत्वा पितृपैतामहे पदे ।
तत्त्वमद्य हृतं दृष्ट्वा सपत्नैः किं न शोचसि । बद्धश्च वारुणैः पाशैर्व्वज्रेण च समाहतः ।
हृतदारो हृतधनो ब्रूहि कस्मान्न शोचसि । नष्टश्रीर्विभवभ्रष्टो यन्न शोचसि दुष्करं । ८२२
त्रैलोक्यराज्यनाशे हि कोऽन्यो जीवितुमुत्सहेत् । एतच्चान्यच्च परुषं ब्रुवन्तं परिभूय तं ।
श्रुत्वा सुखमसम्भ्रान्तो बलिर्व्वैरोचनोऽब्रवीत् ।
॥ बलिरुवाच ॥ निगृहीते मयि भृशं शक्र किं कत्थितेन ते । वज्रमुद्यम्य तिष्ठन्तं पश्यामि त्वां पुरन्दर ।
अशक्तः पूर्व्वमासीस्त्वं कथञ्चिच्छक्रतां गतः । कस्त्वदन्य इमां वाचं सुक्रूरां वक्तुमर्हति ।
यस्तु शत्रोर्वशस्थस्य शक्रोऽपि कुरुते दयां । हस्तप्राप्तस्य वीरस्य तञ्चैव पुरुषं विदुः । ८२३
अनिश्चयो हि युद्धेषु द्वयोर्विवदमानयोः । एकः प्राप्नोति विजयमेकश्चैव पराजयं ।
मा च ते भूत् स्वभावोऽयमिति दैवतपुङ्गव । ईश्वरः सर्व्वभूतानां विक्रमेण जितो बलात् ।
नैतदस्मत्कृतं शक्र नैतच्छक्र कृतं त्वया । यत्त्वमेवङ्गतो वज्रिन् यद्वाऽप्येवङ्गता वयं ।
अहमासं यथाऽद्य त्वं भविता त्वं यथा वयं । माऽवमंस्था मया कर्म्म दुष्कृतं कृतमित्युत ।
सुखदुःखे हि पुरुषः पर्य्यायेणाधिगच्छति । पर्य्यायेणासि शक्रत्वं प्राप्तः शक्र न कर्म्मणा । ८२४
कालः काले नयति मां त्वाञ्च कालो नयत्ययं । तेनाहं त्वं यथा नाद्य त्वञ्चापि न यथा वयं ।
न मातृपितृशुश्रूषा न च दैवतपूजनं । नान्यो गुणसमाचारः पुरुषस्य सुखावहः ।
न विद्या न तपो दानं न मित्राणि न बान्धवाः । शक्नुवन्ति परित्रातुं नरं कालेन पीडितं ।
नागाभिनमनर्थं हि प्रतिघातशतैरपि । शक्नुवन्ति प्रतिव्योढुमृते बुद्धिबलान्नराः ।
पर्य्यायैर्हन्यमानानां परित्राता न विद्यते । दृदन्तु दुःखं यच्छक्र कर्त्ताऽहमिति मन्यसे । ८२५
यदि कर्त्ता भवेत् कर्त्ता न क्रियेत कदाचन । यस्मात्तु क्रियते कर्त्ता तस्मात् कर्त्ताऽप्यनीश्वरः ।
कालेन त्वाऽहमजयं कालेनाहं जितस्त्वया । गन्ता गतिमतां कालः कालः कलयति प्रजाः ।
इन्द्र प्राकृतया बुद्ध्या प्रलयं नावबुध्यसे । केचित्त्वां बहुमन्यन्ते श्रैष्ठ्यं प्राप्तं स्वकर्म्मणा ।
कथमस्मद्विधो नाम जानन् लोकप्रवृत्तयः । कालेनाभ्याहतः शोचेन्मुह्येदाऽप्यथ विभ्रमेत ।
नित्यं कालपरीतस्य मम वा मद्विधस्य वा । बुद्धिर्व्यसनमासाद्य भिन्ना नौरिव सीदति । ८२६
अहञ्च त्वञ्च ये चान्ये भविष्यन्ति सुराधिपाः । ते सर्व्वे शक्र यास्यन्ति मार्गमिन्द्रशतैर्गतं ।